

තණ්ඩුලනාලී ජාතකය

තවද එක්සමයෙක්හි ශාකාසිංහ වූ සමයක් සම්බුදු රජානන්වහන්සේ සැවැත් නුවර නිසා ජේතවනාරාමයෙහි වාසය කරණ සේක් ලාඵදායී නම් තෙර කෙණෙකුන් වහන්සේ උදෙසා මේ ජාතකය වදාළ සේක.

එ කෙසේ ද යත් එක් සමයෙක්හි දබ්බමලලපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ සංඝයා වහන්සේට ලාබන් ආදී වූ බත් පමුණුවන සේක. උන් වහන්සේ උදෑසන ලා බත් පමුණුවන්නටවත් කල්හි උදායිස්ථවිරයන් වහන්සේට කිසිකලක යහපත් බකෙක් පැමිණෙන්නේය, කිසිකලක නපුරුබකෙක් පැමිණෙන්නේය, උදායි ස්ථවිරයන් වහන්සේ තමන් වහන්සේට නපුරු බත පැමිණ දවස් ලාබන් බෙදන්නාවූ ස්ථානයෙහි අලලාන කරණ සේක. කිම දබ්බල පුත්‍ර යෝමලාබන් බෙදන්ට දනිද්ද අපි නොදනිමෝදැයි කියාත් කියතන සේක. උන් වහන්සේ ලාබන් බෙදන තැන අලලාන කරණහෙයින් එසේ වී නම් දැන්නුමුවහන්සේම ලාබන් බෙදාදුන මැනවයි කියා ලාබන් පෙට්ටි ඒ තෙරුන් වහන්සේට පාවාදුන්න. එතැන් පටන් සංඝයා වහන්සේට ඒ ලාඵදායී ස්ථවිරයන් වහන්සේම ලාබන් බෙදාදෙන සේක. දෙන්නාවූන් ඒ තෙරුන් වහන්සේ යහපත් බත වේවායි නපුරු බත වේවායි අසවළන්ගේ කොටසේ යහපත් බත සිටියේයයි කියාවත් අසවළ කොටසේ නපුරු බත සිටියේයයි කියාවත් නොදන්නාසේක. ධීනිකාව කරණසේකුත් නපුරු බත සිටියේයයි කියාවත් නොදන්නා සේක. ධීනිකාව කරණසේකුත් අසවළ ධීනිකාවකොට සේසලකාගත නොහෙන සේක. හික්ෂුන් වහන්සේ පාලියේ සිටි වෙලාවෙහි මෙනත අසවළ ධීනිකාව සිටියාය. මෙනත අසවළ ධීනිකාව බෙදන සිටියායිබිමවත් හික්කියේවත් ඉරක් අදනාසේක. දෙවෙනි දවස් ලාබන් තැන හික්ෂුන් වහන්සේ මද හෝ වනසේක. බොහෝ හෝවනසේක. හික්ෂුන් වහන්සේ මදවුකල ඇඳළුරු අගට පලායන්නේය බොහෝවූ කල්හි මුලට වන්නේය. ඒ උදායි ස්ථවිරයන් වහන්සේ ධීනිකාව දැනගතනොහී රෙබා සංඥයෙන් ලාබන් දෙන සේක. එකල්හි අවශෙෂ හික්ෂුන් වහන්සේ කියන සේක් ඇවැත්නි උදායි ස්ථවිරයෙනි. රේබාව නම් පසු හෝ වෙයි උතුම්බත අසවළ කොටසේ සිටියේය නපුරුබත අසවළකොටසේ සිටියේයයි කියේක්. ඒ අසා උදායි ස්ථවිරයන් වහන්සේ හික්ෂුන් වහන්සේ වා විවාද කරණසේක් ඒසේ වී නම් මේ ඉර කවර කාරණයකින් මෙසේ සිටියේද මම නුඹ වහන්සේගේ බස් කුමක්පිණිස අදහම්ද මේ රේබාවෙන් අදහස් කී සේක. එකල්හි බාලහික්ෂුන් වහන්සේත් සාමණේරයන් වහන්සේත් ඇවැත් වූ ලාඵදායී ස්ථවිරයන් වහන්සේ නුඹ වහන්සේ ලාබන් බෙදාදොනොත් හික්ෂුන් වහන්සේ ලාභයෙන් පිරිහෙණ සේක. නුඹ වහන්සේ බත් බෙදාදෙන්නට සුදුසු නොවන සේක මෙනැතින් නික්මුණ මැනවැයි කියා ලාබන් බෙදාදෙන තැනින් තෙරපුසේක. එවෙලෙහි ලාබන් බෙදාදෙන තැන මහත් කෝලාහල විය. ඒ අසා සර්වඥයන් වහන්සේ අනදමහතෙරුන් වහන්සේ අතින් විවාරණසේක්. ආනන්දයෙනි ලාබන් බෙදන තැන මහත් වූ කෝලාහල ඇසෙයි. මේ කවර කෝලහල ශබ්දයෙක් දැයි වදාළසේක. අනදමහ තෙරුන් වහන්සේ සර්වඥයන් වහන්සේට එපවත් දන්වූසේක. එකල්හි සර්වඥයන් වහන්සේ එම්බා ආනන්දයෙනි, උදායි ස්ථවිරයා තමා අඥන බැවින් අනුන්ට ලාභාහානිකෙලේ දන් මතුනොවෙයි පළමුත් කෙලේවේදැයි වදාළසේක. අනදමහ තෙරුන්වහන්සේ ඒ අර්ථය ප්‍රකාශ කරණ පිණිස සර්වඥයන් වහන්සේට ආරාධනා කළසේක. බුදුරජානන් වහන්සේ භාවනාතරප්‍රවිජනන කාරණය ප්‍රකාශ කොට වදාළසේක.

යටගිය දවස කසීරට බරණැස්නුවර බුන්මදන්ත නම් රජ්ජුරුකෙණෙක් රාජ්‍යය කරන්නාවූය. එකල අප මහා බෝසතානෝ ඒ රජ්ජුරුවන්ට වන්නකුකම් කරන්නාවූය. ඇත් අස් ආදීන් හා රන්රුවන් ආදිය අගය කරවති. ඒ ඇත් අස් ආදියෙන් අගය කරවා වස්තු ස්වාමිත්ට වස්තුවට සුදුසු වූ වටනා මිලම දෙවති. රජ්ජුරුවෝ වූ කලී ඉතා ලෝභියෝය. ඒ රජ්ජුරුවෝ තමන් ලෝභී ප්‍රවෘති ඇති බැවින් මෙසේ සිතූහ. මේ වන්නකකා මෙසේ වන්නකුකම්කොට අය වැය කෙරේ නම් නොබෝකලකින්ම මාගේ භාණ්ඩාගාරයේ වස්තු නිමා යන්නේය. එසේ හෙයින් අනිකකු වන්නකු තනතුරෙහි තබමිසි සිතූය. මෙසේ සිතා ඒ රජ්ජුරුවෝ සිවු මැදුරු කවුළුව හැර රාජාංගණය බලන තැනැත්තෝ ලෝභී වූ නුවණැති එක් ගම්වැසි පුරුෂයකු රාජාංගණයෙන් යන්නා දෑක මේ තෙමේ මට සියළු වස්තුවේ අගය තබා අය වැය කරන්ට සමර්ථ වන්නේයයි ඔහු සම්පයට කැඳවා ගෙන්වාගෙන දරුව තෝ අපට වස්තුවෙහි අගය තබා අය වැයකොය වන්නකුකම් කරන්නට සමර්ථයෙහිදැයි කිවූය. එබස් අසා ඒ පුරුෂයා යහපත ස්වාමිනියි ගිවිස කල්හි රජ්ජුරුවන්ගේ වස්තුව රක්තාපිණිස ඒ අඥන පුරුෂයා වන්නකු කමෙහි සැලසූහ. එතැන්පටන් ඒ දන්ධයා ඇත් අස් ආදීන් අගය කරන්නනේ අගය පිරිහෙලා මුබවෙශාවූ යම්මිලයක් අහිප්‍රාය වූ පරිද්දෙන් කියයි. ඔහු වන්නකු තනතුරෙහි සිටි බැවින් එතෙම යම් මිලයක් කිනම් ඔහු කී මිලම ඒ වස්තුවට මිල වන්නේය. රාජනියෝගයෙන් සැලසූ තැනැත්තවුන් හෙයින් ඊට විරුද්ධව උත්තර කියන කෙණෙක් ම දවුය. එකල්හි උත්තරා පථයෙහි වසන්නාවූ එක් අස් වෙලෙන්දෙක් පන්සියයක් අසුන් එනුවරට ගෙනයේය. රජ්ජුරුවෝ අසුන් මිලකරවූයේය. එතෙම අසුන් මිලකරන්නේ පන්සියයක් අසුන්ට එකම සාල්නැළියක් අගය කළේය. මෙසේ අගය කොට අස්වෙළදුන් එකමසාල් නැළියක් දෙවයි කියා සාල් නැළියක් මිලයට දී අසුන් පන්සියක් දෙනා රජ්ජුරුවන්ගේ අස්සල බැන්දූයේය. අස් වෙළදා පළමු අගය කරවන වන්නකකානන් සම්පයට ගොසින් එපවත් කියා දැන්කුමක් කරමොදැයි විචාලේය. ඒ අසා මහබෝසතානෝ කියන්නාවූ ඒ පුරුෂයාට අත් ලස්දී මෙසේ විචාරව අපගේ අස්සු වූ කලී එකම සාල් නැළියක් වටිනි. අප විසින් දන්නා ලද්දේය. තොප නිසා සාල් නැළියෙහි අගය දන්නා කැමැත්තෙමිහ. එසේ හෙයින් රජ්ජුරුවන් වහන්සේ සම්පයේ සිට සාල්නැළිය මෙනෙක් මිල අගනේයයි කියන්නට නොපිළිවන්දැයි විචාරව. ඉදින් සාල් නැළියේ මිල කියන්ට පිළිවනැයි කියේවිනම් ඔහු කැඳවාගෙන රජ්ජුරුවන් වහන්සේ සම්පයට යව. මමත් එතනට එන්නෙමි වේදැයි කිවූය. එකල්හි අස්වෙළදා බෝධිසත්වයන් කී බස් යහපතැයි පිළිගෙන ලෝභී

වූ වන්නකු පුරුපායට අත්ලස් දී ඒ කාරණය කිය වූයේය. ඒ වන්නකු පුරුපායට අත්ලස්ලැබලාම සාල් නැළියට මිලකින්වමට පිළිවත් වන්නේයයි කිය. එබස් අසා වෙළඳා එසේ වී නම් රජගෙට යම්හයි කියා ඔහු කැඳවාගෙන රජ්ජුරුවන් සමීපයට ගියේය. බෝධිසත්වයෝත් අවශේෂ අමාත්‍යයෝත් ඒ වෙලාවට එතනට ආවාහුය. එකල්හි අස්වෙළඳා රජ්ජුරුවන් වැඳලා කියන්නේ ස්වාමීනි, මම පන්සියයක් අසුන්ට එක සාල් නැළිය අගනා බව දනිමි. ඒ සාල් නැළිය කෙතෙක් අගීදැයි වන්නකකානන් අතින් විචාල මැනව රජ්ජුරුවන් වහන්සැයි කිය රජ්ජුරුවෝ එපවත් නොදන කියන්නාහු එමල වන්නකුපුරුපාය පන්සියයක් අස්සු කෙතෙක් මිල වට්දදැයි විචාලෝය. එබස් ඇසූ වන්නකු පුරුපාය ස්වාමීනි සාල් නැළියක් වටනේ වේදැයි කිය. වන්නාට දරුව පන්සියයක් අස්සු කලි සාල්නැළියක් අගිත්වයි ඒ සාල් නැළිය කෙතෙක් මිලපුස්නේදැයි විචාලෝය. ඒ අඥාන පුරුපාය ස්වාමීනි අන්තඃපුරය පිටිපුර සහිතව බරණැස් නුවර අගය කෙළේය. එසමයෙහි බරණැස්නුවර පවුරුවලල්ල දොළොස්යොදුනක් පමණවන්නේය. මේ නුවර ඇතුළත්වන්නේය. පිටත වානාහිකුන් සියයක් යොදුන් පමණ රාජ්‍යය වන්නේය. මෙසේ ඒ අඥාන පුරුපාය දොළොස් යොදුනක් වට ඇති නුවර හා කුන්සියයක් යොදුන් වට ඇති මේසා මහත් රාජ්‍යය එකම මාල් නැළියට අගය කළේය., ඒ අසා අමාත්‍යයෝ අත් පොළසන් දී සිනාසී කියන්නාහු අපි පෙර පොළව හා රාජ්‍යය අනර්ථ මිල නැතැයි සිතා උනුම්හ. දැන් වූ කලි මේසා මහත් සරාජ්කවූ බරණැස් නුවර හා රාජ්‍යය සාල් නැළියක් පමණ අගනේය. නුඹවහන්සේගේ වන්නකු පුරුපායගේ සමර්ථතාවයක් ඉතා ආශ්චර්යය නිසාය මේතෙක් කල් මුළුලෙහි මේ වන්නකු පුරුපාය කොයි විසිද අපගේ රජ්ජුරුවන් වහන්සේටම මෙතෙම සුදුසුවන්නේයයි භාසකොට නින්දා කලාහුය. එකල්හි රජ්ජුරුවෝ ලජ්ජාවට පැමිණ ඒ නුවණැති පුරුපාය නුවරින් පිටත් කරවා මහබෝසතානන්ටම වන්නකු තනතුරු දුන්නාහුය. මහබෝධිසත්වයෝ එතැන්පටන් දානාදී වූ පින්කම්කොට කම්වූ පරිද්දෙන් මිය පරලොව ගියෝය. ශාස්තෘ වූ තිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ මේ ධර්මදේශනාව ගෙනහැර දක්වා වදාරා ආනන්ද ස්ථවිරයෙනි, මේ අඥාන වූ උදායී ස්ථවිරයා රෙමාහට ලාභහානී කෙළේ දැන් මතු නොවෙයි පෙරත් තමා නුවණ නැති බැවින් කෙළේම වේ දැයි අතීත කථාවත් වර්ථමාන කථාවක් දෙක එක්කොට සන්ධි ගලපා මේ තණුඩුල නාලි ජාතකය නිමවා වදාළසේක. එසමයෙහි ගම්වැසි වූ අඥාන වන්නකු පුරුපාය නම් දැන් මේ ලාචදායී ස්ථවිරය. නුවණැති වන්නකු පුරුපාය නම් ලොකස්වාමී වූ මම්ම වේදැයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළ සේක.